

23 de instituții vor fi închise sau reorganizate în următorii trei ani

Evaluarea Strategiei Naționale și a Planului de acțiuni privind reforma sistemului rezidențial de îngrijire a copilului a constituit principalul subiect de discuție în cadrul ședinței din 18 septembrie, curent a Consiliului de coordonare al reformei sistemului rezidențial de îngrijire a copilului și dezvoltării educației incluzive.

Citiți pag. 8

Proiectul Legii privind protecția specială a copiilor – transmis spre avizare minsterelor

Citiți pag. 7

”Telefonul copilului” – un serviciu de încredere

La șase luni de la lansare, ”Telefonul copilului” a ajuns să fie un serviciu cunoscut și solicitat în raionul Fălești. Nu doar copiii, dar și maturii telefonează de fiecare dată când depistează un caz de violență sau abuz asupra copiilor.

Citiți pag. 10-11

Servicii de asistență psiho-pedagogică în fiecare raion

Ministerul Educației va crea servicii de asistență psiho-pedagogică pe lângă fiecare direcție raională de învățământ. Potrivit lui Valentin Crudu, șeful Direcției generale învățământ preșcolar, primar și secundar general, în cadrul acestor servicii vor fi angajați psihologi, psiho-pedagogi și alți specialiști în domeniu, care vor acorda consiliere psihologică în acele instituții de învățământ unde lipsește psihologul școlar. În prezent, astfel de servicii de asistență psiho-pedagogică au fost create în nouă raioane.

Declarația a fost făcută la ședința Clubului Jurnaliștilor de Investigație, unde s-a discutat tema: „Egalitatea de șanse în domeniul educațional. Cum o asigurăm?”.

Serviciul de asistență psiho-pedagogică are drept scop asigurarea și respec-

tarea drepturilor copiilor la dezvoltare, educație, protecție, integrare în comunitate și socializare. Un alt scop al serviciului este elaborarea, promovarea și implementarea programelor de prevenire a intrării copiilor în situații de dificultate, respectiv a instituționalizării.

De serviciile psihopedagogice vor beneficia atît copiii aflați în dificultate de dezvoltare, cunoaștere, învățare etc., cît și familiile acestora. Acest tip de serviciu se va adresa, de asemenea, specialiștilor care lucrează cu copiii aflați în dificultate, instituțiilor de învățământ, autorităților publice locale, instituțiilor medicale, serviciilor sociale etc.

Se preconizează ca specialiștii încadrați în acest serviciu să ofere un spectru larg de servicii de sprijin, consiliere, educare pentru persoanele care au în îngrijire copii: părinții, reprezentan-

ții legali, asistenți parentali profesioniști, părinți educatori din casele de copii de tip familial, alte persoane. Serviciul va fi finanțat din bugetul raional/municipal, din donații, granturi etc.

În context, Valentin Crudu a remarcat faptul că, în prezent, în R. Moldova este pilotat modelul educației incluzive în 20 de regiuni din țară, unde sînt antrenați peste 1600 de copii din instituțiile rezidențiale și care au fost integrați în familii și în școlile din comunitate. „Trebuie să ne schimbăm atitudinea față de persoanele cu dizabilități, să le oferim o șansă ca ei să se dezvolte. Rezistență există, sînt părinți care nu acceptă ca alături de copiii lor să studieze un copil cu nevoi speciale, cadre didactice care nu reușesc să le acorde atenția cuvenită, deoarece ei au niște cerințe educaționale speciale”, a menționat Valentin Crudu.

Proiectul Legii privind protecția specială a copiilor – transmis spre avizare minsterelor

Proiectul Legii privind protecția specială a copiilor în situație de risc și a copiilor separați de părinți a fost trimis spre avizare tuturor ministerelor. Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei elaborează în prezent un pachet de amendamente la legislație care să însoțească proiectul de lege atunci când acesta va fi înaintat spre aprobare.

Potrivit Vioricăi Dumbrăveanu șefa direcției protecția familiei și drepturilor copilului din cadrul ministerului, necesitatea adoptării acestui document este una stringentă.

”Avem foarte mulți copii care sînt în instituții rezidențiale, dar și în case de copii de tip familie și asistență parentală profesionistă, și care nu au un statut legal determinat. Constatăm cu regret că sînt foarte mulți copii care, odată plasați în serviciile respective, au fost dați uitării de către autorități, care ar trebui să îi monitorizeze, să facă evaluări, să conlucreze cu părinții ca să vadă dacă situația acestora s-a schimbat între timp. La acest capitol, trebuie să recunoaștem, mai avem anumite lacune în sistem”, a menționat Viorica Dumbrăveanu.

Legea privind protecția specială a copilului va asigura, în primul rînd, uniformizarea definițiilor. Astfel, pentru prima dată vor fi definiți termeni precum ”copil în situație de risc”, ”copilul separat de părinți”, ”situații de neglijare”, și vor fi stabilite care sunt formele de abuz.

Totodată, proiectul de lege stabilește foarte clar atribuțiile autorităților tutelare în domeniul protecției copilului, dar și metodologiile de identificare, evidența și asistență a copiilor în situație de risc.

Dacă va fi adoptat documentul va obliga autoritățile tutelare locale și teritoriale din diferite unități administrativ - teritoriale să coopereze în domeniul protecției copilului prin obținerea și transmiterea informațiilor și documentelor necesare pentru identificarea, evaluarea, asistența și determinarea statutului copiilor.

Proiect își propune să ajusteze politicile și practicile de protecție a copiilor

“...Sînt foarte mulți copii care, odată plasați în serviciile respective, au fost dați uitării de către autorități, care ar trebui să îi monitorizeze, să facă evaluări, să conlucreze cu părinții ca să vadă dacă situația acestora s-a schimbat între timp...”

rămăși fără îngrijire părintească la standardele prevăzute de Liniile directoare ONU pentru îngrijirea alternativă a copiilor, document adoptat de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la cea de-a 20-a aniversare a Convenției cu privire la drepturile copilului. Republica Moldova este una dintre primele țări din regiune care își propune să se

ralieze la prevederile acestui document internațional.

Din grupul de lucru pentru modificarea legislației fac parte specialiști din cadrul Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerului Educației, Ministerului Finanțelor, Ministerului Sănătății, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Justiției, precum și reprezentanți ai societății civile, mediului academic și experți în legislație.

Experții AO ”Parteneriate pentru fiecare copil” au consultat opinia autorităților centrale și locale și secțiilor de asistență socială și au venit cu propuneri vizavi de înlăturarea lacunelor existente în sistem.

23 de instituții vor fi închise sau reorganizate în următorii trei ani

Evaluarea Strategiei Naționale și a Planului de acțiuni privind reforma sistemului rezidențial de îngrijire a copilului a constituit principalul subiect de discuție în cadrul ședinței din 18 septembrie, curent a Consiliului de coordonare al reformei sistemului rezidențial de îngrijire a copilului și dezvoltării educației incluzive.

Valentin Crudu, șeful Direcției generale învățământ preșcolar, primar și secundar general în cadrul Ministerului Educației, a prezentat prioritățile autorităților de stat privind extinderea reformei sistemului rezidențial de îngrijire a copilului. Potrivit sursei citate, la începutul reformei sistemului rezidențial, în anul 2007, în cele 67 instituții rezidențiale erau circa 11500 copii. La 31 mai 2012 în cele 55 instituții din subordinea Ministerului Educației erau plasați 5576 copii. În ultimii cinci ani peste 6400 de tineri au absolvit internatele.

Totodată V. Crudu a menționat că în ultimii cinci ani au fost consolidate capacitățile a circa 4200 de profesioniști și factori de decizie în domeniul reformării sistemului rezidențial de îngrijire a copilului (autorități publice locale, cadre didactice, asistenți sociali, asistenți parentali profesioniști, părinți-educatori din casele de copii de tip familie etc.).

În perioada 2007-2012 au fost închise/reorganizate 18 instituții de tip rezidențial, circa 1200 de copii fiind dezinstituționalizați. Valentin Crudu s-a referit și la utilizarea patrimoniuului instituțiilor rezidențiale. Astfel, în sediul fostei școli auxiliare din s. Alexandru Ioan Cuza, din r-nul Cahul activează Oficiul Medicilor de Familie, în casa de copii din s. Cupcui, r-nul Leova a fost deschis un Centru Maternal, în sediul fostei școli de tip-internat pentru copii orfani și rămași fără îngrijirea părinților din or. Ungheni va fi deschis un centrul educațional, în cel al școlii-internat auxiliare din s. Sculeni, r-nul Ungheni funcționează un Centru de plasament temporar pentru copii în situație de risc, iar în locul școlii-internat auxiliare din or. Călărași – va activa o instituție preșcolară.

Din umărul total de 18 instituții în-

chise, 7 au fost transmise cu titlu gratuit din proprietatea publică a statului, aflate în gestiunea Ministerului Educației, în proprietatea unităților administrativ teritoriale, cu acceptul consiliilor raionale respective.

În anul 2012 au fost închise șase instituții rezidențiale - Școala de tip-internat pentru copii orfani și rămași fără îngrijirea părinților din or. Cupcini, r-nul Edineț; Școala de tip-internat pentru copii orfani și rămași fără îngrijirea părinților din s. Năpadova, r-nul Flo-

rești; Școala de tip-internat pentru copii orfani și rămași fără îngrijirea părinților din s. Căzănești, r-nul Telenеști; Școala-internat auxiliare din or. Mărculești, r-nul Florești; Școala-internat auxiliare din or. Călărași; Școala-internat auxiliare s. Sarata-Nouă, r-nul Leova. O altă instituție - casa de copii din satul Cernoleuca, r-nul Dondușeni este în proces de lichidare.

În paralel, la nivel raional și comunitar, cu suportul organizațiilor donatoare și ONG-urilor au fost create servicii so-

ciale de tip nou, adresate copiilor orfani și celor rămași fără îngrijire părintească.

În cadrul reformei instituțiilor rezidențiale, Guvernul a aprobat în ședința din 23 mai, curent Regulamentul privind redirectionarea resurselor financiare în cadrul reformării instituțiilor rezidențiale.

Regulamentul prevede că redirectionarea resurselor financiare începe odată cu instituirea moratoriuului la noi plasamente ale beneficiarilor în instituție și cu scăderea numărului de beneficiari în instituție, până la începerea procesului de lichidare a acesteia, prin reducerea cheltuielilor de întreținere a beneficiarilor în instituția rezidențială și majorarea cheltuielilor de asistență socială, conform principiului ”banii urmează beneficiarul”.

Pînă la adoptarea regulamentului resursele planificate pentru servicii sociale adresate copiilor erau direcționate, în mare parte, către instituțiile rezidențiale. Costul întreținerii unui copil într-o instituție rezidențială poate ajunge și la 40.000 lei. În același timp, costurile directe pentru întreținerea unui copil într-o instituție rezidențială sunt foarte modeste, deoarece cele mai mari sume din bugetul unei instituții se consumă pentru întreținerea clădirilor și pentru plata salariilor.

Conform unui ordin aprobat de Ministerul Educației în aprilie, curent, în perioada 2012-2015 urmează a fi închise sau reorganizate 23 de instituții rezidențiale, dintre care 9 școli de tip internat pentru copii orfani și rămași fără îngrijirea părinților, 10 școli-internat auxiliare, 3 școli-internat speciale, 1 școală-internat sanatorială. În prezent sînt în proces de reorganizare 4 instituții de tip rezidențial.

Programul de dezvoltare a educației incluzive pentru anii 2011-2020, aprobat de către Guvernul RM, plasează educația incluzivă la rîndul priorităților educaționale. Acest document prevede asigurarea condițiilor de incluziune a copiilor dezinstituționalizați din învățămîntul rezidențial, precum și școlarizarea copiilor cu cerințe educaționale speciale în instituțiile de învățămînt general.

Strategia națională privind reforma sistemului rezidențial de îngrijire a copilului a demarat anul 2007 și este prevăzută pînă în 2012.

Studiu: Doar unul din cinci copii cu dizabilități are acces la școală

Copiii cu dizabilități au o participare foarte scăzută în învățămîntul de masă. În anul trecut de studii numai 3.148 de copii erau înscriși la școală, dintr-un total de 15.321 copii cu dizabilități. Majoritatea celor înscriși studiază în școli specializate sau acasă, potrivit unui studiu realizat de Consiliul Național pentru Protecția Drepturilor Copilului și UNICEF, Moldova.

Prevederile legale stipulează că în cazul în care copilul nu poate merge la școala normală, un profesor trebuie să îl/o învețe acasă. Cu toate acestea, un recent studiu calitativ arată că nu așa stau lucrurile în majoritatea cazurilor. În cazul în care profesorul vine acasă, acest lucru nu durează mult timp. În plus, profesorii nu au aptitudinile și metodologiile necesare pentru educația copiilor cu dizabilități.

Lipsa facilităților fizice (inclusiv în școli), lipsa de cadre pregătite pentru educația incluzivă, cît și deficiența de metodologii, echipamente și instrumente îi ”forțează” pe părinții copiilor cu dizabilități să aleagă instituția rezidențială.

Rezultatele studiului au arătat că o parte din profesori consideră că integrarea copiilor cu nevoi educaționale speciale înseamnă schimbarea centrului

de atenție și, în consecință, alți copii ar fi dezavantajați. Alți profesori consideră că integrarea copiilor cu nevoi educaționale speciale ar impune constrîngerii bugetare instituțiilor educaționale. O altă parte semnalează o marginalizare și excludere a copiilor cu dizabilități, în situația frecventării școlilor din învățămîntul de masă, iar alții invocă atitudinile intolerante ale populației față de copiii cu dizabilități.

Totuși, cadrele didactice se autoevaluează ca avînd un nivel scăzut de cunoștințe despre strategiile pedagogice adecvate copiilor cu dizabilități. În opinia profesorilor, pentru a include copiii cu dizabilități în cadrul învățămîntului de masă, ar fi nevoie de următoarele: schimbarea programei (diferențiată și adaptată); actualizarea manualelor; pregătirea profesorilor; facilități fizice pentru acces în instituții; modificări ale sistemului de evaluare.

Spre deosebire de profesori, copiii sunt mai dispuși să accepte alți cu dizabilități în calitate de colegi (40% din copii sunt complet de acord, 30% sunt parțial de acord, iar 28% nu sunt deloc de acord). Cu toate acestea, chiar și în acest caz, nivelul de acceptanță este mai degrabă pentru copiii cu dizabilități fizice decît pentru cei cu dizabilități intelectuale.

"Telefonul copilului" –

La șase luni de la lansare, "Telefonul copilului" a ajuns să fie un serviciu cunoscut și solicitat în raionul Fălești. Nu doar copiii, dar și maturii telefonează de fiecare dată când depistează un caz de violență sau abuz asupra copiilor.

„Telefonul Copilului” este un serviciu de protecție a copiilor, a cărui misiune este să colecteze semnalări cu privire la cazuri de abuz, neglijare și exploatare a copiilor, să asigure consiliere telefonică și să intervină în cazurile urgente, prin implicarea unei echipe de specialiști.

Irada BÎNZARI,
vicepreședinta raionului Fălești:

“Prin serviciul ”Telefonul copilului” vrem să le oferim copiilor și maturilor încrederea că ei sunt auziți și că cineva le poate oferi o soluție la problemele cu care se confruntă. Credem cu adevărat că acest serviciu va deveni unul eficient fiindcă el este o continuare logică a activității Consiliului Consultativ al Copiilor, în cadrul căruia problemele copiilor sunt identificate de semenii lor.

Pentru ca toată lumea să fie informată despre acest serviciu, pe tot parcursul anului precedent de studii, coordonatorul local al proiectului a mers în fiecare localitate din raion unde a organizat traininguri pentru profesori și elevi. Astfel de traininguri s-au desfășurat și în instituțiile preșcolare, pentru educatori, dar și pentru părinți și copii.

Autoritățile raionului Fălești consideră că principalii beneficiari ai acestui serviciu sunt copiii din familiile vulne-

rabile dar și cei rămași fără îngrijirea părinților. În localitățile din raion trăiesc în prezent peste 500 de copii ai căror ambii părinți sunt plecați la muncă peste hotare. De multe ori ei nu știu cui să se adreseze atunci când se confruntă cu o anumită problemă”.

Emilia CIOBANU
specialist principal
în problemele protecției
drepturilor copilului:

“Atunci când abordăm fenomenul violenței asupra copilului, ne referim, de cele mai dese ori, la violența fizică. De fapt, acest fenomen include mult mai multe forme, între care violența sexuală, verbală, abandonul, neglijarea emoțională, medicală ș.a.

Potrivit unui studiu efectuat în colaborare cu AO ”Parteneriate pentru fiecare copil”, mulți dintre profesioniști au întâmpinat greutăți la evaluarea dimensiunii fenomenului violenței asupra copilului. Astfel, cei mai mulți dintre ei au tendința de a diminua dimensiunea problemei. În majoritatea cazurilor, atunci când vorbesc despre abuz și violență asupra copiilor, medicii, profesorii și alți specialiști se referă doar la abuzul fizic, necunoscând că abuzul are mult mai multe forme.

Rezultatele studiului au arătat că abuzul în familie este cauzat atât de factori de ordin extern, cum ar fi situația socio-economică, dar și de ordin intern – disfuncționalitatea familiei, nivelul scăzut al educației, lipsa competențelor parentale, relațiile interfamiliale și altele. Metodele de control și de disciplinare a copiilor se transmit de la o generație la

alta. Astfel, dacă un copil este supus violenței, el va avea același comportament în raport cu proprii copii, atunci când va ajunge la maturitate.

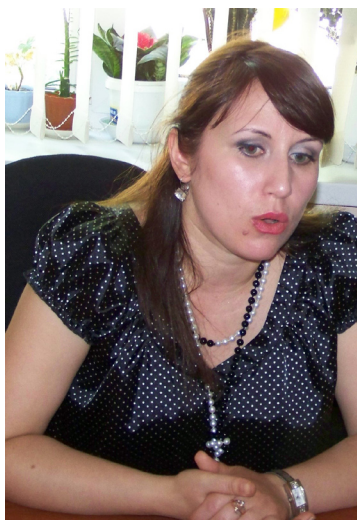
De multe ori, părinții nici nu își dau seama că admit un fel de abuz și neglijare în raport cu copiii lor – de exem-

plu, îi alimentează insuficient sau nu le cumpără haine, nu se adresează la medic atunci când cei mici se îmbolnăvesc. Una dintre cauzele cele mai frecvente ale neglijării este lipsa condițiilor pentru trai și educație. Mulți copii sunt nevoiți să trăiască în frig, în locuințe în care lipsesc condițiile elementare.

Când sunt identificate cazuri de abuz și violență, este informată Procuratura, Comisariatul raional de Poliție, care se implică și investighează toate cazurile. Asistența socială identifică aceste cazuri și se implică în evaluarea situației familiei și copiilor, astfel încât problema să fie soluționată, iar copilului să i se acorde cea mai bună formă de protecție”.

un serviciu de încredere

Elana MARDARI,
responsabil de serviciul
„Telefonul copilului”
în cadrul centrului
„Casa speranței”

„Serviciul „Telefonul Copilului” funcționează din aprilie 2012 și pînă acum ne-au sunat zeci de adulți și copii. Mai multe apeluri recepționate pînă acum s-au referit la tentativele de abandon școlar și abuz fizic. În câteva cazuri anumiți copii au avut nevoie de consiliere psihologică. Sînt și cazuri cînd ni se solicită ajutorul pentru a preveni o tentativă de suicid. Centrul

„Casa Speranței” are resurse pentru a acorda consiliere psihologică, copiii cu probleme sunt susținuți de grupele de suport care activează la noi.

Echipa proiectului este constituită din șapte persoane, care au beneficiat de instruire la Chișinău și au participat la o vizită de studiu în orașul Bacău, România.

Toate telefoanele recepționate sunt înregistrate. Cele mai multe sunete parvin în orele dimineții – între 9.00 – 10.00. Cel mai des telefonează maturii, care s-au informat din posterele afișate în mai multe localități și instituții de învățămînt din raion, instituțiile publice, primării. Asistenții sociali au distribuit postere despre acest serviciu tuturor familiilor care au copii. Am oferit și calendare de dimensiuni mici unde era indicat numărul scurt de telefon. Sperăm că pe parcurs numărul apelurilor va fi mult mai mare.

Reacționăm de la caz la caz la sunetele recepționate. În cazul în care vedem că e nevoie de consiliere psihologică, invităm copilul și părintele. În cazul în care ne este semnalat un abuz sau o situație de problemă atunci cazul este referit specialiștilor din cadrul secției de asistență socială și protecție a familiei. Asistenții sociali preiau cazul și îl soluționează în conlucrare cu

poliția, școlile, primăriile locale.

Au fost și cazuri cînd specialiștii ne semnalează cazuri de abuz”.

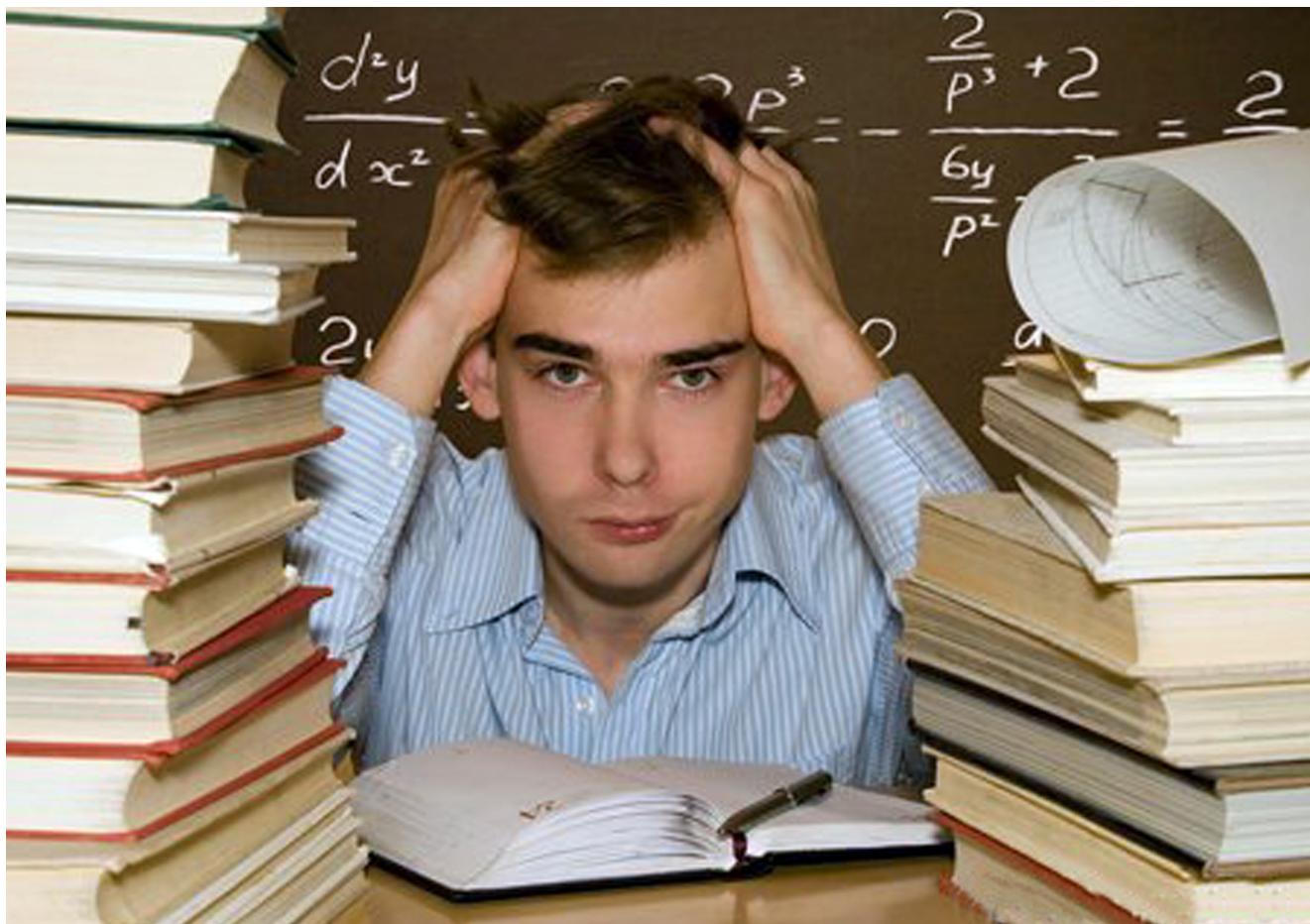

Lidia SEMENCIUC,
primarul satului Năvîrneț,
raionul Fălești:

„Autoritățile publice locale conlucrează cu toate instituțiile care activează în interesul copilului – ne întrunim în diferite ședințe pe cazuri separate sau convocăm consiliile pe problemele minorilor și discutăm toate cazurile astfel încât să nu rămână niciun caz neluat la evidență.

„Telefonul copilului” este un suport substanțial atît pentru autorități, cît și pentru familii și copii. Acest număr de telefon este afișat și la primărie și în toate locurile publice din sat. Cu părinții se discută foarte serios, și dacă ei acceptă să urmeze o cură de tratament, să nu mai consume alcool, atunci au șansa să își refacă familia. Copiii din familiile cu dificultăți majore sînt plasați în centrele de plasament din Glinjeni și Risipeni sau în alte servicii de alternativă cel puțin pentru perioada în care părinții reușesc să își soluționeze problemele cu care se confruntă. Am avut un caz cînd mama a acceptat să urmeze o cură de dezalcoolizare pentru ca să îi fie întors copilul plasat în asistență parentală profesionistă. Ea a fost la un centru de dezalcoolizare, a urmat un tratament și, revenind, și-a reîntregit familia”.

Viața de după internat

An de an sute de adolescenți de 15-16 ani absolvesc internatele în care au crescut și au fost educați. Chiar dacă obțin independența la care au râvnit, mulți dintre ei nu știu cum să o folosească.

Statisticile arată că această categorie de tineri este cea mai vulnerabilă la șomaj, discriminare, trafic de ființe umane și alte abuzuri. În majoritatea studiilor referitoare la drepturile omului, ei sunt trecuți în categoria celor care au nevoie de ajutor pe termen scurt, dar și de strategii de integrare pe termen lung. Potrivit datelor Ministerului Educației, din cei aproape 800 de tineri care au absolvit anul acesta instituțiile rezidențiale din republică, 17% au ales să revină acasă, iar ceilalți s-au înscris în licee și școli de meserii.

Conform afirmațiilor Virginiei Rusnac, expert la Ministerul Educației tinerii care aleg școlile de meserii sau profesionale sunt ajutați de stat dar și de orga-

nizații non-guvernamentale. Elevii cu statut de orfan sau care se află sub tutelă sau curatelă la absolvirea instituției rezidențiale primesc o indemnizație unică în mărime de 5.000 de lei. La absolvirea școlii profesionale și de meserii, a instituției medii de specialitate sau a instituției de învățământ superior li se oferă o altă indemnizație unică, de 10.000 de lei. De aceste înlesniri beneficiază, însă, doar copiii cu statut de orfan. Ceilalți absolvenți de internate nu pot conta pe ajutorul statului, chiar dacă mulți dintre ei provin din familii foarte sărace.

Copiii cu deficiențe mintale din instituțiile auxiliare pot să-și continue studiile timp de un an în cadrul unei clase de meserii.

„Instituțiile auxiliare susțin traseul educațional al copilului, pentru că atunci când el are o profesie și șansele de incluziune socială sunt mult mai mari”, a mai spus Virginia Rusnac.

Rezultatele unui studiu realizat cu suportul UNICEF arată că aproximativ 40 la sută dintre absolvenții internatelor ajung șomeri, în timp ce rata șomajului la nivel de țară în cadrul grupului de vîrstă 15-24 ani constituie 15,4%. În comparație cu tinerii care cresc în mediul familial, absolvenții instituțiilor rezidențiale de două ori mai des urmează studii la școli de meserii și de opt ori mai rar ajung să facă studii superioare. Totodată, potrivit datelor studiului, riscul de a ajunge în trafic pentru acești tineri este de zece ori mai mare comparativ cu semenii lor care locuiesc în familie.

În ultimii cinci ani peste 6500 de tineri au absolvit o instituție rezidențială din subordinea Ministerului Educației.